

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

Situational leadership of educational institution administrators Huai Namwan School Group Phatthana Nikhom District Lopburi Province

พีระยุทธ พูลประภาภรณ์, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม
วิทยาลัยนครราชสีมา

Peerayut Phunpraphaphon, Wiralpat Wongwatkasem
Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : peerayut20072536@gmail.com wiralpat@nmc.ac.th

(Received : 7 March 2024 ; Edit : 12 March 2024; accepted : 12 March 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .950 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบขยายความคิด รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

2. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำตามสถานการณ์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to Study and compare leadership according to the situation of school administrators. Huai Namwan School Group Phatthana Nikhom District Lopburi Province Classified by educational level and experience In the work, the sample group used in the research was educational institution administrators and teachers working in basic educational institutions under the Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 2, academic year 2023, totaling 55 people. Determine the sample size according to Krejci and Morgan's table. and specific selection Research tools It is a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67 - 1.00. and the

confidence value of the entire questionnaire was equal to .950. Statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation. and t-test (t-test).

The research results found that

1. Results from the study of situational leadership of educational institution administrators. Huai Namwan School Group Phatthana Nikhom District Lopburi Province The overall picture is at a high level. When considering each aspect It was found that all aspects were being practiced at a high level. The aspect with the highest average was leadership in selling ideas, followed by leadership in participatory style. and delegating leadership, respectively. The aspect with the lowest average was directive leadership.

2. Results from comparing opinions on leadership according to the situation of school administrators in the Huai Namwan School Group. Phatthana Nikhom District Lopburi Province Categorized by educational level, it was found that overall and in each aspect no different and classified according to work experience, found that overall and in each area no different.

Keywords : Situational Leadership, Educational institution administrators.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้ให้ความสำคัญต่อทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายในทุกมิติ เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ขับเคลื่อนโดยใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้าดังนั้นจำเป็นต้องมีการวางรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนา และยกระดับคนทุกมิติ ในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพ โดยที่ “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 30) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขใน กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1)

การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียนโดยการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้นสามารถที่จะดำเนินการได้หลายแนวทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สถานการณ์และช่วงเวลา กล่าวคือการบริหารโรงเรียนจะไม่มีสูตรสำเร็จที่ผู้บริหารคนใดจะนำไปใช้ และก่อให้เกิดผลสำเร็จในลักษณะเดียวกันเพราะการบริหารงานสู่ความสำเร็จจะต้องเป็นไปในลักษณะบูรณาการทั้งแนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารประสิทธิภาพและคุณลักษณะของผู้บริหารโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำของครูและบุคลากรในโรงเรียน (พัทธกานต์ อุ่ทองมาก และอดุลย์ วังศรีคุณ, 2559 : 329) ผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นหัวหน้าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะหรือขีดความสามารถ อันเป็นความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา ในคุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ ลักษณะเฉพาะตัว พฤติกรรม ประกอบกันทำให้สามารถปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ตามที่วางไว้ (พรชัย เจตมาณ, 2560) ในปัจจุบัน ผู้บริหารบางคนอาจไม่สามารถเป็นผู้นำได้ดีเท่ากับบุคคลที่ไม่ได้มีตำแหน่งบริหาร เมื่อเวลาที่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกสถานศึกษา เพราะในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอาจมีความต้องการความรู้ความสามารถที่เฉพาะทางของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งบริหารหรือที่เรียกว่าผู้นำตามสถานการณ์ ความแตกต่างที่สำคัญคือผู้บริหารอาจต้องพยายามแก้ไขสถานการณ์ในฐานะผู้บริหาร แต่ผู้นำเมื่อแก้ปัญหาเรียบร้อยแล้วต้องมาพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาเกิดขึ้นเพราะอะไร และจะป้องกันไม่ให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นอีกได้อย่างไร ซึ่งในความเป็นจริงผู้บริหารต้องปฏิบัติงานภายใต้ความไม่แน่นอน การบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด หากแต่สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้วิธีการบริหารแบบใดในสถานการณ์นั้น หลักคิดของการบริหารเชิงสถานการณ์ นั้นถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนด การตัดสินใจและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด โดยเป็นการผสมผสานแนวคิดและยอมรับหลักการของทฤษฎีระบบว่าทุกส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์ และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน คือมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กร สถานการณ์ บางครั้งจะต้องใช้การตัดสินใจอย่างเฉียบขาด บางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บางครั้งก็ต้องคำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและแรงจูงใจ บางครั้งก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมาย หรือผลผลิตขององค์กรเป็นหลัก การบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2557 : 32-33) โรงเรียนมีหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความคาดหวังด้านการศึกษาของคนไทยและสังคมไทย สามารถให้บริการการศึกษาที่ตรงตามความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนล้วนเป็นผู้นำที่ในการดำเนินงานและตัดสินใจระดับโรงเรียนภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ควรดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างไร การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปทั้งโรงเรียน (อนัญญา ทาระธรรม, 2558 : 2) โดยช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาผลการดำเนินงานโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่าที่ควร เนื่องจากการบริหารที่ไม่ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานตามสถานการณ์และนโยบายที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งมีการผลิตเปลี่ยนบุคลากรจากการบรรจุแต่งตั้งและโยกย้ายอยู่ตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในการบริหารที่ดี พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการในการบริหาร เพื่อช่วยทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ เพื่อสามารถรับมือกับปัญหาหรือนโยบายต่าง ๆ มีทักษะในการบริหารคิดริเริ่มวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงย่อมนำพาโรงเรียนให้ก้าวหน้าและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งในโลกปัจจุบันที่มีความผันผวนไม่สามารถคาดเดาสถานการณ์ได้

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มาเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

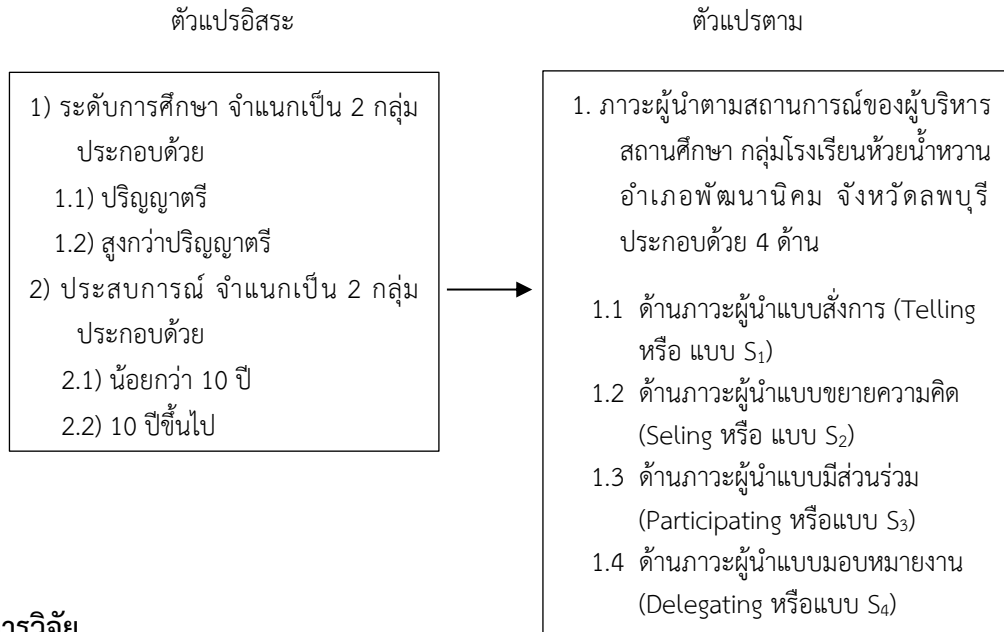
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ตามแนวคิดของ เฮอร์เชย์ และ แบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1 993) ดังภาพประกอบ

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 64 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซ์และมอร์แกน และการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งจำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร

1. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย			
1) ปริญญาตรี	จำนวน	44	คน
2) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน	11	คน
รวม	จำนวน	55	คน

2. ประสพการณ์ทำงาน จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) น้อยกว่า 10 ปี	จำนวน	41 คน
2) 10 ปีขึ้นไป	จำนวน	14 คน
	รวม	จำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสพการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิด เฮอร์เชย์ และ แบลนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1 993) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจากแบบการวัดของลิเคิร์ต (Likert) (สุรียรี ศรีโกศาภิรมย์, 2546 : 139-140) ได้จำนวนแบบสอบถาม 28 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในกลุ่มโรงเรียนสาธิตสังข์ อำเภอพัฒนานิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 28 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .950
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอพัฒนานิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ประคอง วรรณสุด, 2542 : 108)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีปรากฏดังตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S ₁)	4.16	0.55	มาก	4
2	ภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S ₂)	4.45	0.54	มาก	1
3	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S ₃)	4.32	0.55	มาก	2
4	ภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating หรือแบบ S ₄)	4.24	0.57	มาก	3
ภาพรวม		4.29	0.48	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29, S.D.= 0.48$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S₂) ($\bar{X} = 4.45, S.D.= 0.54$) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S₃) ($\bar{X} = 4.32, S.D.= 0.55$) และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating หรือแบบ S₄) ($\bar{X} = 4.24, S.D.= 0.57$) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S₁) ($\bar{X} = 4.16, S.D.= 0.55$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S ₁)	2	0.53	4.31	0.64	-1.049	0.299
2	ภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S ₂)	3	.54	4.51	0.57	-0.433	0.667
3	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S ₃)	1	0.56	4.33	0.52	-0.102	0.919
4	ภาวะผู้นำแบบมอบหมาย Delegating หรือแบบ S ₄)	4	0.59	4.24	0.48	0.023	0.981
ภาพรวม		9	4.27	0.47	4.36	0.54	-0.540

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S ₁)	4.14	0.56	4.20	0.54	-0.319	0.751
2	ภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S ₂)	4.40	0.58	4.58	0.38	-1.064	0.292
3	ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S ₃)	4.30	0.57	4.38	0.49	-0.494	0.623
4	ภาวะผู้นำแบบมอบหมาย	4.22	0.63	4.29	0.37	-0.444	0.660

Delegating หรือแบบ S₄)

ภาพรวม	4.27	0.51	4.36	0.40	-0.648	0.520
--------	------	------	------	------	--------	-------

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน ห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน ห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน ห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S₂) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S₃) และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating หรือแบบ S₄) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S₁) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ติดต่อบริการกับผู้อื่นมากกว่าทุกคน ส่งผลให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูง มีบุคลิกภาพ ความสามารถเหนือบุคคลทั่วไป สามารถชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามที่ต้องการได้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมองปัญหาและเผชิญกับสถานการณ์เก่า ๆ ด้วยวิธีการใหม่ ๆ มีการให้กำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่เสมอ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำตามสถานการณ์เป็นศักยภาพของผู้นำในการที่ใช้เทคนิคการบริหารที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยสามารถเลือกใช้ วิธีการหรือแสดงพฤติกรรมกรเป็นผู้ที่ที่เหมาะสมภายใต้บริบท และสิ่งแวดล้อม ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จ จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน ห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรวงษ์ วัจนะรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงานและด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ซึ่งสอดคล้องกับ บัญชา บุญบำรุง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูผู้สอนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับ วรวรรณ ดวงเทศ (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในแต่ละด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Telling หรือ แบบ S₁) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน ห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีการวางแผนในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีขั้นตอนที่ระบุไว้เป็นลำดับในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ใช้กฎระเบียบทางราชการในการออกคำสั่ง โดยระบุรายละเอียดงานที่ต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย โดยตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีการตัดสินใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษามีการกำกับติดตามการดำเนินงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มอบหมายอย่าง

ใกล้ชิด เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร ต้นหยง (2561) ได้ศึกษาศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบสั่งการ อยู่ใน ระดับมาก และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร ตรีชัยศรี (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะ ผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับ บัญชา บุญบำรุง (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ กับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ เชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน และสอดคล้องกับ พัชรินทร์ โนนทอง (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำ แบบสั่งการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด (Selling หรือแบบ S₂) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีการประชุมพูดคุยรายละเอียดการดำเนินงานโดยเปิด โอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้สอบถามรายละเอียด ข้อสงสัยต่าง ๆ ในการดำเนินงาน และขั้นตอน การดำเนินงานต่าง ๆ และมีการบริหารงานโดยเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่เลี้ยง (coaching) ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน และกำกับติดตาม และผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมแรง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของ การดำเนินงาน และความสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียน ระบุรายละเอียดของงานที่ต้องการ โดยให้ครู และบุคลากร ทางการศึกษาทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารแบบสองทางกับผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัย ของ วรณพร ตรีชัยศรี (2561 : 126) ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารบอกรายละเอียดของงานที่ตนเองต้องการแล้วให้ผู้บังคับบัญชาทำความเข้าใจในรายละเอียดงาน ทำให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของผู้บริหาร ผู้บริหารคอยเป็นที่ปรึกษา ให้คำชี้แนะ คอยช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนต่างๆ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างราบรื่น แล้วจึงเปิดโอกาสให้ ผู้บังคับบัญชาได้ซักถามเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาจึงไม่เกิดความกังวลในระหว่าง การปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีการเสริมแรงให้มีกำลังใจในการทำงานและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการทำงาน เพื่อให้ งานบรรลุตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับ วิษณุกร แดงแก้ว (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำแบบขาย ความคิด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก อาจเพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบขายความคิดจะเลือกใช้วิธีการ ในการจูงใจในการทำงาน โดยผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ สนับสนุนความต้องการของ ผู้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาได้ซักถามหรือเสนอความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ เน้นการอธิบาย แนะนำ ชี้แจงการทำงานและมอบหมายภาระงานให้ผู้ปฏิบัติตัดสินใจเลือกวิธีการทำงานด้วยตนเอง ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยง คอยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ตามอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participating หรือแบบ S₃) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ให้การสนับสนุนส่งเสริม พร้อมทั้งจัดหา ทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ประส

ผลสำเร็จ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมลงมือปฏิบัติงานรวมถึงตัดสินใจในกระบวนการทำงาน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่เข้าไปควบคุมหรือสั่งการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร ตรีชัยศรี (2561 : 127) ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจในกระบวนการทำงาน ต่างๆ ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการและเป้าหมายของงาน ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความภาคภูมิใจ ในตนเองว่ามีส่วนร่วมในงานนั้นและเกิดความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น โดยในการปฏิบัติงานต่างๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารจะไม่เข้าไปควบคุมหรือสั่งการในการทำงาน เพียงแต่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้สำเร็จ และสอดคล้องกับ วิษณุกร แดงแก้ว (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหาร ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน และผู้บริหารให้ความสำคัญ ช่วยเหลือและสนับสนุนต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียน เนื่องจากภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่เน้นการให้การให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้โอกาสผู้ปฏิบัติได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางในการทำงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ตลอดจนให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในฐานะสมาชิกคนหนึ่งโดยไม่เข้าไปควบคุม กำกับหรือสั่งการด้วยตนเองเป็นการกระตุ้นหรือดึงผู้ตามเข้ามาร่วมงานและการสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อปรับทัศนคติเข้ามาทำงานด้วยความเต็มใจ

1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (Delegating หรือแบบ S_d) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ให้ความเชื่อใจ และไว้วางใจครูและบุคลากรทางการศึกษาในการมอบหมายปฏิบัติงานต่าง ๆ โดยมีการสังเกตและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ บริหารงานโดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้วยตนเอง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้การช่วยเหลือชี้แนะเป็นบางครั้ง ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิสระในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าไปสั่งการ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร ตรีชัยศรี (2561 : 128) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยให้ความไว้วางใจความเชื่อถือในความรู้ และความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน มีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาในการตัดสินใจด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชากำหนดแนวทางในการทำงานด้วยตนเอง ผู้บริหารมีหน้าที่คอยสังเกตและติดตามการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย และยังสอดคล้องกับ วิษณุกร แดงแก้ว (2563 : 125-126) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารกระจายอำนาจให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบและตัดสินใจด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนกำหนดแนวทางการทำงานด้วยตนเอง และผู้บริหารยอมรับ ยกย่องและชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้ดี เนื่องมาจากการมอบหมายงานเป็นหลักการพื้นฐานของการบริหาร ผู้บริหารที่ดีจะต้องทำความเข้าใจและมีศิลปะในการมอบหมายงาน เพราะการมอบหมายงานจะช่วยแบ่งเบาภาระงานของผู้บริหาร เป็นการพัฒนาบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงาน ทำให้ขวัญกำลังใจของบุคลากรในองค์กรดีขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในองค์กร และส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรดีขึ้น ผู้บริหารต้องพิจารณาระดับความเหมาะสมของการมอบหมายงานว่าจะ

มีการมอบหมายงานในระดับใดให้แก่บุคลากร และต้องคำนึงถึงการเลือกบุคลากรที่จะรับมอบหมายงาน ปริมาณงานที่มอบหมาย ความยากง่ายของงานและการควบคุมการปฏิบัติงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เพราะการบริหารงานในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผู้บริหารมีการวางแผนในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีขั้นตอนที่ระบุไว้เป็นลำดับในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยระบุรายละเอียดงานว่าต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ตลอดจนมีการกำกับติดตามการดำเนินงานที่มอบหมายอย่างใกล้ชิด เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถสอบถามรายละเอียดข้อสงสัยต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีจากการลงมือปฏิบัติ อีกทั้งยังบริหารงานโดยเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่เลี้ยง เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานและเป้าหมายของงานให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ให้ความเชื่อใจและไว้วางใจ โดยมีการสังเกตและติดตามการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรวงษ์ วัจนะรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกััน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนห้วยน้ำหวาน อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นการปฏิบัติงานที่รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มาสู่การปฏิบัติ นโยบายจุดเน้นต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาอยู่เสมอ ทั้งยังได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้ผู้บริหารต้องปฏิบัติตามไว้อย่างชัดเจน ทำให้สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทำงานเดิมกับนโยบายหรืองานที่ได้รับมอบหมายได้ แม้ประสบการณ์ของผู้บริหารแต่ละคนจะแตกต่างกันแต่ก็สามารถปฏิบัติงานได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังมีการศึกษารายละเอียดตามภารกิจของงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการบริหารงานในสถานศึกษาซึ่งสามารถบริหารงานตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ ทำให้มีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ โนนทอง (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัันมีความเห็นต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวงษ์ วัจนะรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกััน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัฒมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วาทีต บุญใบ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร และประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นให้เกิด ความสนิทสนมไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ กำหนด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิสระใน การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่มากยิ่งขึ้น โดยไม่เข้าไปควบคุมหรือสั่งการ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและ บุคลากรทางการศึกษาได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2557). ภาวะผู้นำร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

ธัญพร ดันหยง. (2561). “การศึกษาทบทวนภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี” วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 12 (1) : 125-131.

บัญชา บุญบำรุง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ประคอง วรรณสุด. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรินทร์ โนนทอง. (2566) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.

พัทธกานต์ อุ่ทองมาก และอดุลย์ วังศรีคุณ. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ ระดับชาติ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3 (328 - 336). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

พรชัย เจตมามาน. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : จาก <https://www.kroobannok.com/83312>. 15 กันยายน 2565.

- ภัทรวงษ์ วัจนรัตน์. (2565). “ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร” **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**, 3 (4) : 97-110.
- ฤทธิชัย สุขแก้ว. (2564). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตสุตถินไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วรรณพร ตรีชัยศรี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรรณรณ ดวงเทศ. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วาทีต บุญใบ. (2566). “ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1” **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 12 (45) : 154-164.
- วิชญกร แดงแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุวรีย์ ศิริโกภาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา**. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ : สหมิตรพรีนติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง.
- _____. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- อนัญญา ทาระธรรม. (2558). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่(เหมยการนุสรณ์).งานวิจัย. นครนายก: โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์).
- Cronbach, L.J. (1971). **Essentials of psychological testing**. New York : Harper & Row.
- Hersey. P., & Blanchard, K. H. (1993). **Management of organizational behavior: Utilizing Human resources** (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Likert, R. (1967). **The human organization: Its management and value**. New York : McGraw-Hill.